

Всесвітній день донора крові — міжнародний день, заснований у травні 2005 р. У цей день у 1868 р. народився Карл Ландштейнер, австрійський лікар, імунолог, лауреат Нобелівської премії за відкриття груп крові людини

Ті, що дарують життя

КРОВ ДЛЯ БІЙЦІВ АТО

З тридцятилітнім Остапом, інтелігентним хлопцем із заможної галицької родини, зодягнутим у військовий стрій, ми познайомилися у купе поїзда. Ми, журналісти, їхали у відрядження до Хмельницького, на станцію переливання крові, щоб дізнатися про те, як кров донорів рятує життя українських військових. А Остап повертався з ротації у зону бойових дій. Хлопця проводжали мати з батьком та наречена — на літо планується весілля. Його батальйон стоїть під Лисичанськом. Відвоював майже рік. Їхав русявим, а тепер сивина припорошила скроні. До демобілізації залишилося лише три тижні. Боже, зроби так, щоб Остап повернувся додому живим...

У приміщеннях станції переливання крові чисто і тихо. Робочий день добігає кінця. Ярослав Васильович Столяр, в.о. головного лікаря Хмельницької обласної станції переливання крові, лікар-трансфузіолог, каже, що нині роботи медикам суттєво побільшало. А все тому, що байдужих до війни в Україні немає.

Спілка «Волонтери Поділля» через засоби масової інформації звернулася до мешканців Хмельницького і Хмельницької області з проханням до усіх охочих стати донорами. Волонтери повторювали свої заклики під час запеклих боїв після Іловайського котла, у Донецькому аеропорту, боїв у Дебальцевому.

Велика кількість поранених, важкі ураження внутрішніх органів, складні травми хребта, переломи кінцівок. Військові госпіталі гостро

потребували плазму та інші препарати крові. Попри те, що основне навантаження припало на медичних спеціалістів сусідніх з Донбасом Харківської і Дніпропетровської областей, поранених також приймають військові госпіталі інших регіонів України.

За словами Ярослава Васильовича, кількість донорів, які здають кров на Хмельницькій станції переливання крові, зростає з 30–40 до 70–80 осіб на день, тобто практично вдвічі. З них близько 60% є постійними донорами. Беручи близько до серця тривожну інформацію, яка звучить з екранів телевізорів, чекаючи з війни додому своїх рідних, люди приходять і телефонують з одним запитанням: чи можна здати кров для бійців АТО? Без агітації, не вимагаючи оплати чи компенсації, за покликом серця, зі щирим бажанням допомогти. Тепер мобілізаційні плани заготові крові та її компонентів на випадок надзвичайних ситуацій виконуються без зволікань.

Розуміючи ситуацію буквально, люди сподіваються, що їхню кров одразу ж повезуть у фронтові госпіталі або й на передову. Проте на практиці все відбувається трохи по-іншому.

Ярослав Столяр пояснює, що компоненти і препарати крові, виготовлені на Хмельницькій станції, не доставляють безпосередньо у зону АТО чи у військові госпіталі Харкова та Дніпропетровська. Станція працює для потреб двох місцевих госпіталів — військового і обласного госпіталю інвалідів Великої Вітчизняної війни, де також лікуються поранені на Донбасі бійці.

ЗАКОН КАЖЕ

Усім відомо, що раніше бути донором було почесно і вигідно. Для людей, які здавали кров, були передбачені оплата здачі крові і харчування, а також різні пільги. Українське законодавство щодо донорства частково дублює радянське.

У ЗК «Про донорство крові та її компонентів» прописано, що «донорство — добровільний акт волевиявлення людини, що полягає у даванні крові або її компонентів для подальшого безпосереднього використання їх для лікування, виготовлення відповідних ЛП або використання у наукових дослідженнях». Держава гарантує захист прав донора, а також надає йому пільги. Зокрема, в день давання крові та (або) її компонентів, а також в день медичного обстеження працівник, який є або виявив бажання стати донором, звільняється від роботи на підприємстві, в установі, організації незалежно від форм власності із збереженням за ним середнього заробітку. Донори з числа студентів ВНЗ та учнів професійних навчально-виховних закладів у зазначені дні звільняються від занять.

Після кожного дня давання крові та (або) її компонентів, у тому числі у вихідні, святкові та неробочі дні, донору надається додатковий день відпочинку із збереженням за ним середнього заробітку. За бажанням працівника цей день може бути приєднано до щорічної відпустки або використано в інший час протягом року після дня давання крові або її компонентів.

У разі, коли за погодженням з керівництвом підприємства, установи, організації, командуванням військової частини в день давання крові донор був залучений до роботи або несення служби, йому за бажанням надається інший день відпочинку із збереженням за ним середнього заробітку.

У разі давання крові та (або) її компонентів у період щорічної відпустки ця відпустка продовжується на відповідну кількість днів з урахуванням надання працівнику додаткового дня відпочинку за кожний день давання крові.

Виплата середнього заробітку здійснюється за рахунок коштів власника підприємства, установи, організації, де працює донор, або уповноваженого ним органу. Зазначені кошти належать до таких, що спрямовані на благодійну діяльність.

Підставою для надання зазначених пільг є відповідні довідки, видані донору за місцем медичного обстеження чи давання крові та (або) її компонентів.

У день давання крові та (або) її компонентів донор забезпечується безкоштовними сніданком та обідом за рахунок коштів закладу охорони здоров'я, що здійснює взяття у донора крові та (або) її компонентів. У разі неможливості забезпечення таким харчуванням відповідний заклад охорони здоров'я має відшкодувати донору готівкову вартість відповідних наборів харчування.

А ЯК НАСПРАВДІ?

— На жаль, українська держава ніколи особливо не переймалася проблемами служби крові, — із сумом констатує Ярослав Столяр. — Її підтримання і розвиток фінансуються з бюджету традиційно за залишковим принципом.

Відтак, нині харчування донорам не надається, натомість вони отримують грошову компенсацію за обід. Розмір компенсації встановлюють депутати обласних рад індивідуально для кожної області. На Хмельниччині ця сума становить 32 грн. 90 коп.

Донор може подарувати ще один день народження, ще одну ніч під зірками, ще одне побачення, ще одну хвилину сміху, ще одну розмову одне з одним, ще один шанс... (Вікіпедія)

Також в Україні ще існує особлива категорія платних донорів. Це люди з різними групами крові, але з негативним резусом. Оскільки така кров є рідкісною, людей потрібно певним чином заохочувати. Їм оплачують не тільки вартість обіду, але й саме давання крові із розрахунку 160 грн за 100 мл.

Цікаво, що в Європі і США з таким підходом до донорства абсолютно не згодні. Там переконані, що рятувати життя іншого можна лише добровільно і безкоштовно, адже недарма слово «донорство», яке походить з латинської мови, означає «дарувати».

Спеціалісти Хмельницької станції переливання крові виготовляють препарати крові, зокрема, альбумін та імуноглобуліни (антистафілококові і антирезусні). При лікуванні поранень у бійців АТО, надто ран з нагноєннями, дуже часто використовуються антистафілококові імуноглобуліни. А от антирезусні застосовують у перинатальних центрах при резус-конфліктах у матері і дитини.

Штучні заміники крові мають побічні дії, токсичні, дороговартісні та не здатні повністю замінити чи відтворити компоненти і відновити всі функції крові в людському організмі. Ось чому донорська кров практично незамінна при переливаннях постраждалим від травм, опіків, при проведенні складних оперативних втручань, важких пологах. Кров донора життєво необхідна хворим на гемофілію, анемію та пацієнтам з онкологічними захворюваннями при проведенні хіміотерапії.

ХТО МОЖЕ СТАТИ ДОНОРОМ

Процедура здачі крові однакова як для постійних донорів (їх ще називають кадровими, і вони здають кров щонайменше тричі на рік), так і для первинних.

Донором можна стати тільки після 18 років. Верхня вікова межа українським законодавством не регламентується.

Постійними протипоказаннями до донорства є: маса тіла менше 50 кг; високий ступінь короткозорості (мінус 6 і більше); гемотрансмісивні інфекції в анамнезі (гепатит А, В, С, сифіліс, ВІЛ/СНІД); проведені нещодавно оперативні втручання; цукровий діабет; перенесені інфаркт чи інсульт; артеріальна гіпертензія I і II ступеня; туберкульоз; психічні розлади; паразитарні захворювання тощо. Тимчасовими протипоказаннями вважаються критичні дні у жінок, нещодавно зроблені татування та пірсинг, перебування в ендемічних зонах.

Максимальний об'єм зданої одноразово крові не перевищує 450 мл.

На станції переливання крові створено комп'ютерну базу даних усіх людей, які хоча б раз у житті давали кров, куди вноситься вся інформація про стан здоров'я та показники останнього аналізу крові. До речі, аналіз крові перед здачею щоразу роблять навіть постійним і надійним донорам. Це незмінне правило. Забір крові здійснюється після отримання результатів тестування крові та бесіди майбутнього донора з лікарем-терапевтом. Мета розмови — виявити ймовірні порушення здоров'я, про які людина, можливо, і не здогадується, але вони є протипоказаннями до здачі крові.

За статистикою, серед донорів переважають жінки, та й сам процес здачі крові вони переносять легше. А от чоловіки, буває, й свідомість втрачають.

Донор може подарувати іншій людині життя, але й при цьому оздоровитися сам. За даними деяких досліджень, регулярне давання крові сприяє омолодженню організму донора.

Лариса Дедишина